

Bryssel 10.12.2020
COM(2020) 831 final

**KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN
KOMITEALLE**

**kohdennetuista varautumistoimenpiteistä siltä varalta, että sopimusta tulevasta
suhteesta Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa ei ole**

1. JOHDANTO	2
2. VALMISTAUTUMINEN ON TÄRKEÄMPÄÄ KUIN KOSKAAN	4
3. EU:N KOHDENNETTUIJEN VARAUTUMISTOIMENPITEIDEN TARVE SOPIMUKSETTOMASSA TILANTEESSA	5
4. EHDOTETTUJA LAINSÄÄDÄNNÖLLISIÄ VARAUTUMISTOIMENPITEITÄ SOVELLETTAISIIN TAMMIKUUSTA 2021 ALKAEN.....	7
4.1 Lentoliikenteen perusyhteydet ja ilmailun turvallisuus	7
4.2 Maantieliikenteen yhteydet	8
4.3 Kanaalitunnelin kautta kulkeva rautatieyhteys	10
4.4 Kalastustoiminta	11
5. VAIKUTUSTEN LIEVENTÄMINEN EU:N TALOUSARVION AVULLA.....	11
5.1 Brexit-mukautusvaraus	11
5.2 EU:n talousarviosta rahoitettavat ohjelmat ja välineet vuosina 2021–2027.....	11
6. PERIAATTEET JÄSENVALTIOIDEN TASOLLA TOTEUTETTAVIA VARAUTUMISTOIMENPITEITÄ VARTEN.....	12
7. HÄIRIÖIDEN KORJAAMINEN SIIRTYMÄKAUDEN PÄÄTTYMISEN JÄLKEEN	12

1. JOHDANTO

Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta, jäljempänä 'Yhdistynyt kuningaskunta', erosi Euroopan unionista (EU) ja Euroopan atomienergiayhteisöstä (Euratom), jäljempänä yhdessä 'unioni', 1. helmikuuta 2020. Samana päivänä voimaan tulleella erosopimuksella¹ varmistettiin, että Yhdistyneen kuningaskunnan ero unionista tapahtuu hallitusti.

Erosopimuksessa määrätään **siirtymäkaudesta**, jonka aikana unionin oikeutta sovelletaan edelleen Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa². Siirtymäkausi päättyy **31. joulukuuta 2020**³. Sen jälkeen Yhdistynyt kuningaskunta ei enää osallistu EU:n sisämarkkinoille, tulliliittoon eikä mihinkään unionin politiikkoihin, ja unionin oikeuden soveltaminen Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa päättyy.

Erosopimuksen aineellisia määräyksiä sovelletaan riippumatta siitä, mikä on tulevaa suhdetta koskevien neuvottelujen tulos. Erosopimuksessa määrätään

- **kansalaisten oikeuksien suojelun jatkumisesta**, sosiaaliturvaoikeudet mukaan lukien, asianomaisten EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisten osalta heidän loppuelämänsä ajan;
- **taloudellisesta selvitysratkaisusta**, jolla varmistetaan, että Yhdistynyt kuningaskunta ja EU noudattavat kaikkia taloudellisia velvoitteitaan, joihin on sitouduttu Yhdistyneen kuningaskunnan ollessa unionin jäsen. Selvitysratkaisulla varmistetaan myös se, että nykyiseen monivuotiseen rahoituskehykseen (2014–2020) kuuluvat EU:n hankkeet ja ohjelmat rahoitetaan suunnitelmien mukaisesti niiden päättämiseen asti. Tämä tuo oikeusvarmuutta kaikille EU:n ohjelmien edunsaajille, myös Yhdistyneen kuningaskunnan edunsaajille;⁴
- oikeudellisesti toimivasta ratkaisusta, jolla vältetään nk. kova raja Irlannin saarella, suojellaan Irlannin saaren taloudellista kokonaisuutta ja pitkänperjantain (Belfastin) sopimusta kaikilta osiltaan sekä turvataan EU:n sisämarkkinoiden eheys (**Irlantia/Pohjois-Irlantia koskeva pöytäkirja**, jonka useimpia osia sovelletaan siirtymäkauden päättymisestä alkaen);

¹ Sopimus Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan eroamisesta Euroopan unionista ja Euroopan atomienergiayhteisöstä, jäljempänä 'erosopimus' (EUVL L 29, 31.1.2020, s. 7).

² Lukuun ottamatta eräitä erosopimuksen 127 artiklassa määrättyjä poikkeuksia, joista yhdelläkään ei ole merkitystä tämän tiedonannon kannalta.

³ Erosopimuksessa määrättiin mahdollisuudesta pidentää siirtymäkautta kahdella vuodella 31. joulukuuta 2020 jälkeen. Korkean tason kokouksessa 15. kesäkuuta 2020 osapuolet kuitenkin panivat merkille Yhdistyneen kuningaskunnan päätöksen olla pyytämättä siirtymäkauden pidentämistä.

<https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2020/06/15/eu-uk-statement-following-the-high-level-meeting-on-15-june-2020/>

⁴ Tämä ei koske eron jälkeen hyväksyttyjä rahoitusvälineitä.

- Yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluvilla alueilla asuvien tai siellä työskentelevien henkilöiden oikeuksien suojelun jatkumisesta (**tukikohta-alueita Kyproksessa koskeva pöytäkirja**);
- Espanjan ja Yhdistyneen kuningaskunnan välisestä tiiviistä yhteistyöstä Gibraltarin suhteen pantaessa erosopimukseen sisältyviä kansalaisten oikeuksia koskevia määräyksiä täytäntöön ja toimivaltaisten viranomaisten välisestä hallinnollisesta yhteistyöstä useilla politiikan aloilla (**Gibraltaria koskeva pöytäkirja**, jonka soveltaminen lakkaa siirtymäkauden päättyessä, lukuun ottamatta sen ensimmäistä artiklaa, joka koskee kansalaisten oikeuksia);
- **muista järjestelyistä, joita tarvitaan, jotta Yhdistyneen kuningaskunnan ero voisi tapahtua hallitusti** ja joilla turvataan muun muassa seuraavat:
 - niiden **yhteistyöjärjestelyjen ja menettelyjen hallittu purkaminen**, joita Yhdistyneen kuningaskunnan ja jäsenvaltioiden välillä on sovellettu EU:n oikeuden eri aloilla;
 - oikeudellinen **selkeys markkinoille jo saatettujen tavaroiden suhteen** sekä niiden tavaroiden suhteen, jotka siirtymäkauden päättyessä ovat matkalla EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä;
 - **suojelun ja takeiden jatkumisesta** Yhdistyneessä kuningaskunnassa monien eri asioiden osalta, olivatpa kyseessä EU:n teollis- ja tekijänoikeudet, ennen siirtymäkauden päättymistä Yhdistyneeseen kuningaskuntaan toimitetut tai erosopimuksen nojalla sen päättymisen jälkeen Yhdistyneessä kuningaskunnassa käsiteltävät henkilötiedot, tai Yhdistyneessä kuningaskunnassa sijaitseva EURATOM-materiaali.

EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä niiden tulevasta suhteesta käytävien neuvottelujen lopputulos on vielä tällä hetkellä epävarma, vaikka siirtymäkauden päättymisen on jo hyvin lähellä. Komissio tekee edelleen kaikkensa, jotta neuvottelujen tuloksena saataisiin aikaan sopimus, joka on EU:n etujen mukainen.

EU jatkaa neuvotteluja Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa, koska sen tavoitteena on edelleen sopia Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa kunnianhimoisesta, laajasta, syvästä ja joustavasta kumppanuudesta, joka perustuu tasavertaisiin toimintaedellytyksiin ja sopimuksen hallinnointia koskeviin kattaviin ehtoihin. Koska siirtymäkauden päättymisen on hyvin lähellä, ei kuitenkaan ole takeita siitä, että tällainen sopimus voisi tulla voimaan 1. tammikuuta 2021. Tämä merkitsisi sopimuksettoman ajanjakson alkamista. Tämän tiedonannon ja tänään ehdotettujen varautumistoimenpiteiden tarkoituksena on kattaa tällainen ajanjakso. Tämä tarkoittaa, että ehdotettujen varautumistoimenpiteiden voimassaolo, ilmailun turvallisuutta koskevaa asetusta lukuun ottamatta, päättyy automaattisesti, kun sopimus tulee voimaan, tai määrätyn ajan kuluttua, jos sopimusta ei tule voimaan (lentoaliikenteen palvelujen ja maantieliikennettä koskevien toimenpiteiden osalta tämä aika on kuusi kuukautta ja kalastusta koskevien toimenpiteiden osalta yksi vuosi).

Jos sopimusta ei ole, Yhdistyneen kuningaskunnan ja EU:n suhteisiin sovellettaisiin 1. tammikuuta 2021 alkaen enimmäkseen monenvälisiä kansainvälisiä puitteita, joissa sekä

Yhdistynyt kuningaskunta että EU ja/tai sen jäsenvaltiot ovat osapuolina, ja EU:n tai jäsenvaltioiden sisäistä kolmansiin maihin sovellettavaa lainsäädäntöä. Esimerkiksi EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan tavara- ja palvelukauppaan sovellettaisiin Maailman kauppajärjestön (WTO) ehtoja siten, että kumpikin osapuoli soveltaa toisen osapuolen alueelta peräisin oleviin tavaroihin suosituimmuuskohteluperiaatteen mukaisia tariffeja. Myös poliisiyhteistyötä ja oikeudellista yhteistyötä voitaisiin jatkaa vastaavalla tavalla erilaisten kansainvälisten yleissopimusten ja muiden välineiden pohjalta.

Ilmailualalla ei kuitenkaan ole tällaista kansainvälistä vararatkaisua, ja maantieliikenteen alalla Euroopan liikenneministerikonferenssin puitteissa myönnettäviin lupiin perustuva vararatkaisu on Yhdistyneen kuningaskunnan suhteen selvästi riittämätön. Ne johtaisivat hallitsemattomiin häiriöihin ja muodostaisivat vakavan uhkan EU:n eduille.

Jos EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä ei ole sopimusta 1. tammikuuta 2021, ei voitaisi taata myöskään niiden kalastusalusten pääsyä toisen osapuolen vesille, vaikka kalastuksella on suuri merkitys rannikkoyhteisöjen taloudellisen toimeentulon kannalta. Lisäksi olisi voitava turvata kestävä kalastus.

Komissio katsookin, että näillä aloilla **tarvitaan varautumistoimenpiteitä**⁵.

Jos tulevaa suhdetta koskevan sopimuksen soveltaminen alkaa 1. tammikuuta 2021, nämä varautumistoimenpiteet eivät tule voimaan.

2. VALMISTAUTUMINEN ON TÄRKEÄMPÄÄ KUIN KOSKAAN

Häiriöitä on odotettavissa 1. tammikuuta 2021 riippumatta siitä, onko EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä saatu aikaan sopimus tulevasta suhteesta. Se on luonnollinen seuraus Yhdistyneen kuningaskunnan päätöksestä erota unionista ja olla osallistumatta EU:n sisämarkkinoille ja tulliliittoon. Komissio on aina kertonut tästä hyvin selkeästi.⁶

Komissio toisti 9. heinäkuuta 2020 antamassaan tiedonannossa *Valmiina muutoksiin – Tiedonanto valmistautumisesta siirtymäkauden päättymiseen Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä*⁷, että julkishallintojen, yritysten ja kansalaisten on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet valmistautuakseen muutoksiin, joita Yhdistyneen kuningaskunnan päätöksistä väistämättä aiheutuu myös siinä tapauksessa, että sopimus tulevasta suhteesta saadaan aikaan.

Lisäksi komissio on julkaissut 89 alakohtaista tiedonantoa⁸, joissa kerrotaan yksityiskohtaisesti odotettavissa olevista muutoksista ja toimenpiteistä, joita julkishallintojen,

⁵ Vaikka neuvottelut EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan tulevasta suhteesta jatkuvat, väliaikainen toimenpide tarvitaan myös, jotta voidaan turvata kanaalin alittavan kiinteän yhteyden jatkuvuus 1. tammikuuta 2021 alkaen; ks. tämän tiedonannon 4.3 kohta.

⁶ Ks. brexitiin valmistautumista koskevat komission tiedonannot COM/2018/556 final/2; COM(2018) 880 final; COM(2018) 890; COM(2019) 195 final; COM(2019) 276 final; COM(2019) 394 final.

⁷ COM(2020) 324 final.

⁸ Tiedonannot on julkaistu täällä: https://ec.europa.eu/info/european-union-and-united-kingdom-forging-new-partnership/future-partnership/getting-ready-end-transition-period_fi

yritysten ja kansalaisten on toteutettava. Aiheita ovat muun muassa elintarvikkeiden, kuluttaja- ja teollisuustuotteiden ja palvelujen kauppa, arvonlisävero, teollis- ja tekijänoikeudet, yksityisoikeus, yhtiöoikeus ja tulli.

Komissio on myös heinäkuusta lähtien järjestänyt kaikkien 27 jäsenvaltion kanssa kahdenvälisiä tapaamisia, joissa on keskusteltu kansallisen hallinnon valmistautumisesta. Yhteenvetona voidaan todeta, että jäsenvaltioiden viranomaiset ovat valmistautuneet 1. tammikuuta 2021 tapahtuviin väistämättömiin muutoksiin hyvin. Työtä on kuitenkin jatkettava edelleen erityisesti tiedottamisen saralla, sillä erityisesti Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa kauppaa käyvät pienet ja keskisuuret yritykset eivät välttämättä ole vielä perehtyneet kaikkiin menettelyihin, joita kaupankäynti kolmannen maan kanssa edellyttää.

Komissio on käynnistänyt tätä varten viime kuukausina useita tiedotuskampanjoita ja tiivistänyt suhteita sidosryhmiin. Se on myös järjestänyt brexitiin valmistautumista koskevaa koulutusta ja antanut opastusta jäsenvaltioiden viranomaisille. Myös jatkossa on tarkoitus järjestää kaikkien jäsenvaltioiden kanssa alakohtaisia teknisen tason seminaareja, joiden tarkoituksena on auttaa valmistautumisen viimeistelyssä erityisesti henkilöiden ja tavaroiden rajatarkastusten osa-alueella.

Lisätietoja näistä komission toimista on tämän tiedonannon liitteissä, joissa on muun muassa täydellinen luettelo valmistautumista koskevista tiedonannoista ja yhteenveto tärkeimmistä sidosryhmille tarkoitetuista toimista.

On myös syytä muistaa, että EU ja Yhdistynyt kuningaskunta ovat Irlantia/Pohjois-Irlantia koskevan pöytäkirjan johdanto-osassa ilmaisseet vahvan sitoutumisensa PEACE PLUS -ohjelmien jatkamiseen. Koska kyseessä on Euroopan alueelliseen yhteistyöhön liittyvä ohjelma, PEACE PLUS -ohjelmien jatkamisesta on mahdollista tehdä rahoitussopimus myös sopimuksettomassa tilanteessa, samalla tavoin kuin muiden kolmansien maiden osallistumisesta alueellisen yhteistyön ohjelmiin. Komissio jatkaa näitä keskusteluja, jotta tällainen rahoitussopimus olisi voimassa kaikissa tilanteissa.

3. EU:N KOHDENNETTUIJEN VARAUTUMISTOIMENPITEIDEN TARVE SOPIMUKSETTOMASSA TILANTEESSA

Siirtymäkausi on päättymässä, ja on edelleen epävarmaa, voiko EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan tulevaa suhdetta koskevan sopimuksen soveltaminen alkaa 1. tammikuuta 2021. Jos sopimukseen ei päästä siihen mennessä, komissio on valmis jatkamaan neuvotteluja uudesta kumppanuudesta vuonna 2021. On kuitenkin selvää, että EU:n etujen suojaamiseksi tarvitaan tietty määrä kohdennettuja toimenpiteitä, joita voidaan soveltaa siihen asti, että tuleva järjestely otetaan käyttöön.

Komissio ehdottaa muutamia kohdennettuja varautumistoimenpiteitä, jotta sopimuksettomaan tilanteeseen voidaan varautua kaikilta osin.⁹ Varautumistoimenpiteet perustuvat seuraaviin periaatteisiin:

a. Varautumistoimenpiteillä ei voida taata jatkuvuutta eikä toisintaa kaikkia EU-jäsenyyteen liittyviä tai siirtymäkauden aikana sovellettuja etuja. Niihin perustuva tilanne ei myöskään voi olla yhtä edullinen kuin se, josta määrättäisiin tulevaa suhdetta koskevassa sopimuksessa. Varautumistoimenpiteissä ei näin ollen voida periaatteessa koskaan mennä pidemmälle kuin siihen, mitä EU tarjosi Yhdistyneelle kuningaskunnalle Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välistä uutta kumppanuutta koskevassa sopimusluonnoksessa, joka julkaistiin 18. maaliskuuta 2020¹⁰.

b. Varautumistoimenpiteet olisi kohdennettava niin, että voidaan välttää sopimuksettomasta tilanteesta aiheutuvat kohtuuttomat häiriöt tai lieventää niitä. Tätä varten olisi turvauduttava varautumistoimenpiteisiin vain siltä osin kuin tällaisia vaikutuksia ei voida korjata tai lieventää soveltamalla jo voimassa olevia kansainvälisiä tai monenvälisiä sopimuksia tai muita tarkoituksenmukaisia valmistautumistoimia. Varautumistoimenpiteillä ei saisi missään tapauksessa pyrkiä korvaamaan talouden toimijoille sitä, että ne eivät ole toteuttaneet tarvittavia toimia.

c. Varautumistoimenpiteillä olisi tarjottava väliaikainen ratkaisu sillä välin kun neuvottelut tulevasta suhteesta jatkuvat. Niillä ei pitäisi pyrkiä pysyvästi lieventämään brexitin kielteisiä vaikutuksia. Varautumistoimenpiteiden on oltava väliaikaisia, jotta niillä ei korvata pitkäaikaista sopimusta.

d. Toissijaisuusperiaatteen mukaisesti varautumistoimenpiteitä on toteutettava vain silloin kun unionin tason toimet ovat välttämättömiä EU:n etujen suojaamiseksi, jotta voidaan välttää sisämarkkinoiden vääristyminen tai pirstaloituminen, ja kun vastaavaa tulosta ei voida saavuttaa jäsenvaltioiden tasolla toteutettavilla toimilla.

⁹ On syytä muistaa, että eräiden vuonna 2019 hyväksyttyjen unionin säädösten voimassaolo jatkuu tai niiden soveltaminen alkaa siirtymäkauden päättyessä. Näitä ovat mm. seuraavat:

- Yhdistyneen kuningaskunnan sisällyttäminen luetteloon niistä kolmansista maista, joiden kansalaiset on vapautettu viisumipakosta lyhytaikaisen oleskelun osalta; Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/592, annettu 10 päivänä huhtikuuta 2019, luettelon vahvistamisesta kolmansista maista, joiden kansalaisilla on oltava viisumi ulkorajoja ylittäessään, ja niistä kolmansista maista, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske, annetun asetuksen (EU) 2018/1806 muuttamisesta Yhdistyneen kuningaskunnan unionista eroamisen osalta (EUVL L 103I, 12.4.2019, s. 1–4).

- unionin WTO-luetteloon sisältyvien tariffikiintiöiden jakamisesta Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan kesken; Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/216, annettu 30 päivänä tammikuuta 2019, unionin WTO-luetteloon sisältyvien tariffikiintiöiden jakamisesta Yhdistyneen kuningaskunnan unionista eroamisen vuoksi ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 32/2000 muuttamisesta (EUVL L 38, 8.2.2019); EUVL L 85I, 27.3.2019, s. 69.

¹⁰ Ks. https://ec.europa.eu/info/publications/draft-text-agreement-new-partnership-united-kingdom_en.

e. Varautumistoimenpiteet ovat lähtökohtaisesti **yksipuolisia**, ja niiden tarkoituksena on suojata EU:n etuja. Joissain tapauksissa niiden soveltaminen edellyttää kuitenkin Yhdistyneeltä kuningaskunnalta vastavuoroisuutta.

f. Gibraltar ei kuulu varautumistoimenpiteiden maantieteelliseen soveltamisalaan.

4. EHDOTETTUA LAINSÄÄDÄNNÖLLISIÄ VARAUTUMISTOIMENPITEITÄ SOVELLETTAISIIN TAMMIKUUSTA 2021 ALKAEN

Komissio on tänään hyväksynyt neljän lainsäädäntöehdotuksen paketin 27. marraskuuta 2020 hyväksytyn, kanaalitunnelin kautta kulkevaa rautatieyhteyttä koskevan ehdotuksen lisäksi. Komissio tekee tiivistä yhteistyötä Euroopan parlamentin ja neuvoston kanssa, jotta ehdotukset voitaisiin hyväksyä hyvissä ajoin ennen vuoden 2020 loppua.

4.1 Lentoliikenteen perusyhteydet ja ilmailun turvallisuus

a) Jos lentoliikennettä koskeva varautumistoimenpide ei ole voimassa siirtymäkauden päättyessä, lentoliikenne EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä keskeytyy.

Lentoliikenteen perusyhteyksien turvaamiseksi komissio on tänään hyväksynyt ehdotuksen asetukseksi, jolla varmistetaan tiettyjen lentoliikennepalvelujen tarjoaminen Yhdistyneen kuningaskunnan ja EU:n välillä rajoitetuksi ajaksi.

Kyseisen toimenpiteen nojalla Yhdistyneen kuningaskunnan lentoyhtiöt voivat **enintään kuuden kuukauden ajan** lentää unionin alueen yli laskeutumatta, tehdä unionin alueella välilaskuja muissa kuin liikennöintitarkoituksissa ja harjoittaa säännöllistä ja muunlaista kansainvälistä matkustaja- ja rahtiliikennettä Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja EU:ssa sijaitsevien kohteiden välillä (ilmailun kolmannen ja neljännen vapauden oikeudet). Nämä järjestelyt edellyttäisivät, että Yhdistynyt kuningaskunta myöntää vastaavat oikeudet unionin lentoliikenteen harjoittajille ja antaa vahvat takeet tasapuolisesta kilpailusta sekä näiden oikeuksien ja takeiden tosiasiallisesta täytäntöönpanosta.

Ehdotetussa varautumisasetuksessa annetaan komissiolle tätä varten vastaavat täytäntöönpanovaltuudet kuin perusluonteiset lentoyhteydet Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan unionista eroamisen yhteydessä varmistavista yhteisistä säännöistä annetussa varautumisasetuksessa (EU) 2019/502¹¹, jota ei koskaan sovellettu siksi, että erosopimus tuli voimaan.

b) Jos **ilmailun turvallisuutta** koskeva varautumistoimenpide ei ole voimassa, nykyiset suunnittelutodistukset, jotka Euroopan unionin lentoturvallisuusvirasto (EASA) on myöntänyt Yhdistyneeseen kuningaskuntaan sijoittautuneille yrityksille ennen

¹¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/502, annettu 25 päivänä maaliskuuta 2019, perusluonteiset lentoyhteydet Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan unionista eroamisen yhteydessä varmistavista yhteisistä säännöistä (EUVL L 85I, 27.3.2019, s. 49–59).

siirtymäkauden päättymistä, eivät ole enää voimassa unionissa. Siirtymäkauden päättyessä Yhdistyneestä kuningaskunnasta tulee kolmas maa, ja vastuu näiden todistusten myöntämisestä siirtyy sille (ns. suunnitteluvaltio). Sama koskee Yhdistyneeseen kuningaskuntaan sijoittautuneiden ja EASAn sertifioimien suunnitteluorganisaatioiden myöntämiä todistuksia. Jos tällaiset suunnittelutodistukset eivät ole enää voimassa EU:ssa, monet sellaiset EU:n ilma-alukset, joihin sisältyvien tuotteiden suunnittelutodistukset ovat EASAn Yhdistyneen kuningaskunnan yrityksille myöntämiä, jouduttaisiin määräämään lentokieltoon.

Siksi komissio on tänään hyväksynyt ehdotuksen asetukseksi, jolla varmistetaan, että tällaisia ilmailutuotteita tai -malleja, jotka on sertifioinut EASA tai EASAn ennen siirtymäkauden päättymistä sertifioima suunnitteluorganisaatio, voidaan edelleen käyttää unionin ilma-aluksissa keskeytyksettä. Tätä toimenpidettä sovellettaisiin ainoastaan unionissa rekisteröityihin ilma-aluksiin.

c) Sen sijaan komissio ei ehdota muita varautumistoimenpiteitä EU:n ilma-alusten omistuksen ja määräysvallan osalta. Helmikuussa 2019 annettua asetusta (EU) 2019/502 ei ole alettu soveltaa, tiettyjä osia lukuun ottamatta.¹² Siinä säädettiin kuitenkin kuuden kuukauden armonajasta, jonka kuluessa lentoliikenteen harjoittajat voisivat toteuttaa tarvittavat toimet varmistaakseen omistusta ja määräysvaltaa koskevien vaatimusten noudattamisen. Edellytyksenä oli, että lentoliikenteen harjoittajat esittävät toimivaltaisille kansallisille viranomaisille tyydyttävän suunnitelman korjaavista toimenpiteistä. Kyseistä velvoitetta sovellettiin asetuksen voimaantulosta alkaen. Osa lentoliikenteen harjoittajista on toteuttanut tarvittavat toimet, eikä varautumistoimenpiteillä saisi antaa epäoikeudenmukaista etua niille sidosryhmille ja yrityksille, jotka eivät kenties ole mukautuneet tilanteeseen ajoissa.

4.2 Maantieliikenteen yhteydet

Jos EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan tulevasta suhteesta ei ole tehty sopimusta 1. tammikuuta 2021 mennessä, unionin oikeudessa ei ole oikeusperustaa, jonka nojalla maanteiden tavaraliikenteen harjoittajat voisivat tarjota **maanteiden tavaraliikenteen palveluja** Yhdistyneen kuningaskunnan ja jäsenvaltioiden välillä kyseisen päivämäärän jälkeen. Ainoa oikeudellinen kehys, jonka nojalla kyseisiä palveluja voitaisiin tarjota, olisi Euroopan liikenneministerikonferenssin monenvälinen kiintiöjärjestelmä. Liikenneministerikonferenssin myöntämiä lupia koskevat tiukat rajoitukset merkitsevät kuitenkin sitä, että luvat eivät riittäisi tavaroiden kuljettamiseen maanteitse Yhdistyneen kuningaskunnan ja jäsenvaltioiden välillä, vaan tuloksena olisi vakavia häiriöitä, jotka saattaisivat jopa uhata yleistä järjestystä.

¹² Asetusta ei ole alettu soveltaa Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa tehdyn erosopimuksen vuoksi, lukuun ottamatta seuraavia säännöksiä, joita on sovellettu asetuksen voimaantulosta eli 28. maaliskuuta 2019 alkaen: 7 artikla liikennelupien kohtelusta omistusta ja määräysvaltaa koskevien vaatimusten osalta; 10 artiklan 3 kohta, joka koskee liikennöintilupien hakemista ennen asetuksen soveltamispäivää, ja 11 artiklan 2 kohta, joka koskee toimintasuunnitelmien, ohjelmien ja aikataulujen toimittamista hakemuksen tekemiseksi ennen asetuksen soveltamispäivää.

Jos EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan tulevasta suhteesta ei ole tehty sopimusta 1. tammikuuta 2021 mennessä, myös **säännöllinen linja-autoliikenne Yhdistyneen kuningaskunnan ja jäsenvaltioiden välillä olisi keskeytettävä**. Asiaa koskeva monenvälinen varajärjestely (Interbus-sopimuksen pöytäkirja) tulee todennäköisesti voimaan EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä vasta vuoden 2021 aikana.

Siksi komissio on tänään hyväksynyt ehdotuksen asetukseksi, joka kattaa perusyhteydet sekä maanteiden tavaraliikenteessä että henkilöliikenteessä¹³ rajoitetuksi ajaksi.

a) Maanteiden tavaraliikenteen perusyhteydet

Ehdotetulla asetuksella varmistettaisiin maanteiden tavaraliikenteen perusyhteyksien jatkuminen **enintään kuuden kuukauden ajan**.¹⁴ Tämä edellyttää, että Yhdistynyt kuningaskunta myöntää vastaavat oikeudet unionin maanteiden tavaraliikenteen harjoittajille ja että sovelletaan sääntöjä, jotka vastaavat tasapuolista kilpailua koskevia EU:n sääntöjä sekä sosiaalisia ja teknisiä sääntöjä. Markkinoillepääsyä koskevien oikeuksien vastaavuuden seuranta ja varmistaminen sekä terveen kilpailun turvaaminen kuuluvat niihin valtuuksiin, jotka on siirretty komissiolle samalla tavoin kuin perusluonteiset maanteiden tavara- ja henkilöliikenneyhteydet varmistavista yhteisistä säännöistä annetussa varautumisasetuksessa (EU) 2019/501¹⁵, jota ei koskaan sovellettu siksi, että erosopimus tuli voimaan.

Samoin kuin asetuksen (EU) 2019/501 yhteydessä, nyt ehdotettavassa varautumisasetuksessa **ei** säädetä Yhdistyneen kuningaskunnan EU:n liikenteenharjoittajille myöntämien, esimerkiksi ammattipätevyyttä koskevien todistusten ja lupien hyväksymisestä (saavutettujen oikeuksien säilyttäminen). Niiden EU:n toimijoiden, jotka edelleen työskentelevät EU:ssa Yhdistyneen kuningaskunnan myöntämien lupien nojalla, olisi hankittava EU:n luvat 1. tammikuuta 2021 mennessä.

b) Henkilöliikenne – linja-autoyhteydet

Ehdotetulla asetuksella varmistettaisiin **linja-autoyhteyksien jatkuminen enintään kuuden kuukauden ajan**.¹⁶ Tasapuolista kilpailua ja sosiaalisia ja teknisiä sääntöjä sovellettaisiin samalla tavoin kuin tavaraliikenteen osalta.

¹³ Ehdotus asetukseksi perusluonteiset maanteiden tavara- ja henkilöliikenneyhteydet siirtymäkauden päättyessä varmistavista yhteisistä säännöistä

¹⁴ Maanteiden tavaraliikenneyhteyksiä koskevien säännösten soveltaminen päättyy joko 1) unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä tehdyn maantieliikennettä koskevan kansainvälisen sopimuksen voimaantulopäivänä, tai 2) 30. kesäkuuta 2021, sen mukaan kumpi ajankohta on aikaisempi.

¹⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2019/501, annettu 25 päivänä maaliskuuta 2019, perusluonteiset maanteiden tavara- ja henkilöliikenneyhteydet Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan unionista eroamisen yhteydessä varmistavista yhteisistä säännöistä (EUVL L 85I, 27.3.2019, s. 39–48).

¹⁶ Linja-autoyhteyksiä koskevien säännösten soveltaminen päättyy joko 1) unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä tehdyn maantieliikennettä koskevan kansainvälisen sopimuksen voimaantulopäivänä, tai 2) 30. kesäkuuta 2021, sen mukaan kumpi ajankohta on aikaisempi, paitsi jos Interbus-sopimuksen pöytäkirja tulee voimaan. Irlannin rajaseutujen yhteisöjen yhteydet ovat poikkeus, sillä asiaa koskevien asetuksen säännösten soveltaminen jatkuu myös siinä tapauksessa, että Interbus-sopimuksen pöytäkirja tulee voimaan.

Irlannin saaren rajatylittävän linja-autoliikenteen osalta ehdotetussa varautumisasetuksessa säädetään myös oikeudesta ottaa ja jättää matkustajia raja-alueella säännöllisen liikenteen yhteydessä. Näin suojellaan saaren taloudellista kokonaisuutta ja Irlannin saaren herkkää tilannetta ja varmistetaan rajayhteisöjen väliset yhteydet, jotka muutoin katkeaisivat.

4.3 Kanaalitunnelin kautta kulkeva rautatieyhteys

Ilman unionin varautumistoimenpidettä **kanaalin alittavan kiinteän yhteyden** toiminta olisi keskeytettävä siirtymäkauden päättyessä. Siinä tapauksessa junat eivät voisi kulkea Yhdistyneen kuningaskunnan ja Euroopan mantereen yhdistävän kanaalitunnelin kautta.

Koska kanaalin alittava kiinteä yhteys on unionille hyvin tärkeä, **komissio hyväksyi 27. marraskuuta ehdotuksen asetukseksi¹⁷, jolla varmistettaisiin, että kanaalin alittava kiinteä yhteys toimii myös 1. tammikuuta 2021 jälkeen, siihen asti että muut järjestelyt tulevat voimaan.**

Kanaalin alittavan kiinteän yhteyden toimintaa valvoo hallitustenvälinen komissio, jäljempänä 'HVK', joka on perustettu 12. helmikuuta 1986 allekirjoitetulla Ranskan tasavallan ja Yhdistyneen kuningaskunnan välisellä Canterburyn sopimuksella. HVK on tunnustettu siirtymäkauden loppuun asti kansalliseksi turvallisuusviranomaiseksi, jolle mainitut valtiot ovat antaneet tehtäväksi varmistaa, että unionin turvallisuus- ja yhteentoimivuussääntöjä noudatetaan koko kanaalitunnelin osalta. HVK myöntää asiaankuuluvat turvallisuustodistukset ja hyväksynät.

Ranskalla on valtuudet neuvotella, allekirjoittaa ja tehdä Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa kansainvälinen sopimus yhtenäisen turvallisuusjärjestelmän ja HVK:n ylläpitämiseksi. Tällainen sopimus ei kuitenkaan ehdi tulla voimaan ennen siirtymäkauden päättymistä. Ilman tällaista sopimusta HVK ei enää 1. tammikuuta 2021 ole EU:n lainsäädännön mukainen kansallinen turvallisuusviranomainen, ja sen myöntämät todistukset ja hyväksynät lakkaavat olemasta voimassa.

Ehdotetulla asetuksella HVK:n myöntämien hyväksyntöjen voimassaoloaika jatkettaisiin kahdella kuukaudella. Tämä antaisi Ranskan kansalliselle turvallisuusviranomaiselle riittävästi aikaa valvontavastuun ottamiseen ja omien todistustensa myöntämiseen.

Jotta voitaisiin varmistaa yhteydet unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä, on myös olennaisen tärkeää, että tunnelissa palveluja tarjoavat rautatieliikenteen harjoittajat jatkavat toimintaansa ja voivat saapua Calais-Fréthunin rajanylitysasemalle. Tätä varten Yhdistyneen kuningaskunnan niille myöntämien lupien ja HVK:n myöntämien turvallisuustodistusten voimassaoloaika olisi pidennettävä yhdeksällä kuukaudella. Tämä antaisi riittävästi aikaa neuvotella ja tehdä tarvittavat unionin lainsäädännössä edellytetyt järjestelyt häiriöiden välttämiseksi.

¹⁷ COM(2020) 782 final.

4.4 Kalastustoiminta

Komissio pitää edelleen erittäin tärkeänä, että EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan tulevan suhteen puitteissa päästään yhteisymmärrykseen kalastuksesta. Siirtymäkauden päätyminen ilman sopimusta tulevasta suhteesta voisi vaikeuttaa merkittävästi rannikkoyhteisöjen taloudellista toimeentuloa ja uhata kalastuksen kestävyyttä asianomaisilla vesialueilla.

EU:n kalastajien etujen suojelemiseksi **komissio on antanut ehdotuksen kalastusluvista annetun asetuksen (EU) 2017/2403 muuttamisesta vuoden 2021 loppuun asti.**

Ehdotetulla asetuksella myönnettäisiin EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan aluksille vastavuoroinen pääsy toistensa vesille. Asetuksen hyväksymisen jälkeen unioni voisi myöntää sen nojalla Yhdistyneen kuningaskunnan aluksille luvan tulla EU:n vesille ja hallinnoida EU:n alusten pyyntöjä päästä Yhdistyneen kuningaskunnan vesille, edellyttäen että kestävyyttä koskevat edellytykset täyttyvät ja vastavuoroisuutta noudatetaan. Tällaisiin järjestelyihin perustuvien ja kummankin osapuolen vahvistamien kalastusmahdollisuuksien olisi oltava linjassa asianomaisten kantojen kestävä hallinnoinnin kanssa.

Nämä säännökset tarjoaisivat kalastusalalle oikeusvarmuuden ja turvaisivat kalakantojen säilyttämisen. Jäsenvaltioiden ennakkokoordinoinnin perusteella komissio on valmis toimittamaan Yhdistyneelle kuningaskunnalle EU:n aluksia koskevat lupapyynnöt välittömästi siirtymäkauden päättymisen jälkeen.

5. VAIKUTUSTEN LIEVENTÄMINEN EU:N TALOUSARVION AVULLA

5.1 Brexit-mukautusvaraus

Komissio esittää lähiaikoina Eurooppa-neuvoston päätelmien mukaisesti brexit-mukautusvarausta koskevan ehdotuksen, jonka toteuttamiseen varataan 5 miljardia euroa.¹⁸ Ehdotuksen rahoitusehdoissa otetaan huomioon sekä sopimuksellinen että sopimukseton tilanne.

Kun pohditaan, mihin alueisiin ja talouden sektoreihin suurimmat vaikutukset kohdistuvat, on selvää, että sopimukseton tilanne aiheuttaa riskejä erityisesti EU:n kalastusalalle. Tämä tosiseikka otetaan ehdotuksessa huomioon.

5.2 EU:n talousarviosta rahoitettavat ohjelmat ja välineet vuosina 2021–2027

Tällä hetkellä ei ole mahdollista arvioida kaikkia niitä vaikutuksia, joita Yhdistyneen kuningaskunnan päätös lopettaa siirtymäkausi tähän vuoteen ja sopimukseton tilanne yhdessä aiheuttavat. Sen vuoksi unionin rahoitusta kaudella 2021–2027 koskevassa ohjelmasuunnittelussa olisi brexit-mukautusvarauksen ohella otettava selkeästi huomioon siirtymävaiheen päättymisen vaikutukset sekä sopimuksellisessa että sopimuksettomassa

¹⁸ Eurooppa-neuvoston ylimääräisen kokouksen päätelmät (17., 18., 19., 20. ja 21. heinäkuuta 2020)
<https://www.consilium.europa.eu/media/45109/210720-euco-final-conclusions-en.pdf>

tilanteessa. Siltä osin kuin siirtymäkauden päättymisen jälkeen ilmenee odottamattomia sivuvaikutuksia erityisesti sopimuksettomassa tilanteessa, komissio on valmis toteuttamaan säännösten mukaisesti nopeita toimenpiteitä, jos jäsenvaltiot päättäisivät muuttaa yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen soveltamisalaan kuuluvia ohjelmiaan kohdentaakseen uudelleen osan kansallisten määrärahojensa puitteissa käytettävissä olevista varoista. Komissio toimii nopeasti myös siinä tapauksessa, että jäsenvaltiot haluaisivat muuttaa Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta myönnettävien kansallisten määrärahojensa jakoa, asetuksen säännöksiä luonnollisesti noudattaen.

EU:n valtiontukisäännöt tarjoavat joustavia ratkaisuja kansallisiin tukitoimenpiteisiin, jotta voidaan välittömästi tukea esimerkiksi pieniä ja keskisuuria yrityksiä, joiden toimintaan Yhdistyneen kuningaskunnan ero vaikuttaa merkittävästi.

6. PERIAATTEET JÄSENVALTIOIDEN TASOLLA TOTEUTETTAVIA VARAUTUMISTOIMENPITEITÄ VARTEN

Komission näkemyksen mukaan tänään esitettyjen ehdotusten ohella ei ole tarvetta muille unionin laajuisille lainsäädännöllisille varautumistoimenpiteille.

Kansallisten toimenpiteiden osalta komissio pitää myös jatkossa yhteyttä jäsenvaltioihin varmistaakseen, että kansallisilla toimenpiteillä ei pirstaloida tai heikennetä sisämarkkinoita.

Komissio katsookin, että kansallisten toimenpiteiden yhtenä keskeisenä periaatteena tulisi olla väliaikaisuus. Toinen periaate on, että Yhdistyneen kuningaskunnan ei pitäisi saada tällaisten toimenpiteiden seurauksena samanlaisia etuja kuin ne, joita unioni tarjoaa tulevaa sopimusta koskevissa neuvotteluissa. Kansallisissa toimenpiteissä olisi myös otettava huomioon unionin ja minkä tahansa kolmannen maan suhteisiin liittyvä ensisijainen tavoite, jotta voidaan turvata sisämarkkinoiden eheys, rajoittaa pirstaloitumisriskiä ja välttää jäsenvaltioiden eriarvoinen kohtelu. Kaikissa kansallisissa toimenpiteissä on aina noudatettava EU:n lainsäädäntöä, vilpittömän yhteistyön periaate mukaan lukien.

Tilanteesta riippumatta EU:lla on kollektiivisesti vahvempi neuvotteluasema kuin kullakin yksin toimivalla jäsenvaltiolla. Tämä neuvotteluvoima hyödyttää kaikkia jäsenvaltioita. Sitä on käytettävä varmistamaan tasapuoliset toimintaedellytykset EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä.

Komissio jatkaa mielellään jäsenvaltioiden kanssa keskustelua kansallisista valmistautumissuunnitelmista.

7. HÄIRIÖIDEN KORJAAMINEN SIIRTYMÄKAUDEN PÄÄTTYMISEN JÄLKEEN

Monet sidosryhmät ja kansalaiset saattavat kohdata häiriöitä siirtymäkauden päättyessä. On olennaisen tärkeää, että unioni reagoi tällaisiin häiriöihin myös jatkossa yhtenäisesti ja koordinoitusti. Komissio ja jäsenvaltiot pitävät tiiviisti yhteyttä toisiinsa voidakseen koordinoida toimia mahdollisten ongelmien ilmaantuessa ja määrittääkseen, miten niihin olisi paras puuttua. Komissio on perustanut siirtymäkauden päättymisen ajaksi brexit-

neuvontalinjan, jonka kautta jäsenvaltioiden keskusviranomaiset voivat saada komission yksiköiltä nopeasti asiantuntija-apua suoran viestintäkanavan kautta.

EU:n kansalaiset, yritykset ja muut sidosryhmät voivat ottaa yhteyttä kansallisiin ja paikallisiin viranomaisiin tavanomaisia kanavia käyttäen. Komissio julkaisee verkkosivustollaan yhteenvedon jäsenvaltioiden kansallisista brexit-yhteyspisteistä. Kansalaiset voivat saada vastauksia brexitiä koskeviin kysymyksiinsä myös ottamalla yhteyttä Europe Direct -palveluun (maksuton palvelunumero 00 800 6 7 8 9 10 11 kaikkialta Euroopan unionista, tai sähköpostitse kaikilla EU:n virallisilla kielillä¹⁹).

¹⁹ https://europa.eu/european-union/contact_fi